

图书在版编目(CIP)数据

平息 1959 年西藏武装叛乱纪实: 藏文 / 杨一真编著;
边巴译. -- 拉萨: 西藏人民出版社, 2012. 1
ISBN 978 - 7 - 223 - 03315 - 2

I. ①平… II. ①杨… ②边… III. ①西藏叛乱
(1959) — 史料—藏语 IV. ①D651.9

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2011) 第 258228 号

平息 1959 年西藏武装叛乱纪实(第 29 辑) 西藏自治区政协文史资料学习委员会

作 者	杨一真
翻 译	边巴(自治区社科院)
终 审	多吉欧珠
责任编辑	顿珠
封面设计	洛桑旺堆
出版发行	西藏人民出版社(拉萨市林廓北路 20 号)
印 刷	西藏军区印刷厂印刷
开 本	850 × 1168 1/32
印 张	11.125
字 数	230 千
版 次	2012 年 1 月第 1 版
印 次	2012 年 1 月第 1 次印刷
印 数	01 - 1,500
书 号	ISBN 978 - 7 - 223 - 03315 - 2
定 价	22.00 元

版权所有 翻印必究

(如发现印、装质量问题,影响阅读,请与本厂联系调换)
发行部联系电话(传真):0891 - 6826115

མྱོང་གཞི།

དབྱིན་ལུ་མང་།

མྱོང་ལུ་ཡང་དབྱི་ཤེན་མི་ཚུན་ཤོག་བཙུ་བརྒྱད་པར་གཏོགས་པ་དང་
 ཀླུ་མང་ཐོག་བོད་དུ་དཔུང་རྒྱུད་བྱེད་མྱོང་བའི་མྱོང་ལུ་མང་གི་ཤོག་ཤིག་ཡིན་
 ཞེས་། བོད་རྒྱུད་ཤོག་མའི་དུས་ལ་ལྷ་རྗེས་སུ་ཚུན་ཤོག་བཙུ་བརྒྱད་པར་ཚུན་
 རྒྱུད་ཡན་ལག་དུ་ཁག་དང་། ཚུན་ཤོག་བཙུ་བརྒྱད་ཀྱི་གཡུལ་སའི་བཀོད་
 འདོམས་དམག་གྱི་ཁང་། བོད་དམག་ལུ་ཁང་གི་དམག་གྱི་དཔུང་བཅས་སུ་ཕྱག་
 ལས་གནང་བ་རེད། ༡༩༥༩ལོར་ངོ་ལོག་ཟེང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སུ་གཏོང་
 རིང་ལ་ལྷ་སའི་གཡུལ་འབྲུད་བཀོད་འདོམས་ཁང་དང་ལུན་ཚེའི་ངོ་ལོག་ཟེང་
 འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སུ་གཏོང་བའི་བརྒྱུར་བཙུ་བརྒྱད་ཀྱི་ལས་ལུལ་དངོས་ཀྱི་ཤོག་
 ཚོགས་ནང་ལྷགས་གནང་ཡོད། 《༡༩༥༩ལོའི་བོད་ཀྱི་ངོ་ལོག་ཟེང་འབྲུག་
 ཞོད་འཇགས་སུ་བཏང་བའི་གནས་རྒྱུ་ངོ་མ་འགོད་པ་》ཞེས་པའི་དུན་མོའི་
 དེབ་འདི་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱས་རིམ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་བྱང་འབྲེལ་
 གྱིས་བྲིས་གནང་བ་ཞིག་རེད། འདིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ལྷན་ཚོགས་ནི།

༡. ཚོམ་ཡིག་འདིར་ཚུན་ནང་དོན་ལག་བརྒྱད་ཡོད་པ་དང་ཐོག་མཐའ་
 བར་གསུམ་དུ་ཉང་གྲུང་དབྱང་དང་། མའོ་གུའུ་ཞི། ཉང་ཞའོ་མིང་མོགས་
 གྲུང་དབྱང་དཔུ་ཞིད་མྱོང་ལུ་མང་གི་མཁས་མཁོངས་ལུན་པའི་ཐབས་རྒྱས་དེ་སློབ་

ལྷོན་བཟམ་སྲོང་བཅིས་གནང་ལྟེ་ཤོད་ཀྱི་རྣམ་འཛིན་ཆེ་བའི་ཚལ་སྲིད་གནས་
 ཚུལ་དང་ལོ་རྒྱུས་དུས་རིམ་སོ་སོའི་གལ་ཆེའི་དོན་རྒྱུ། དཔེར་ན་ལམ་རྒྱལ་
 ཤོར་བུ་གཅིག་ལྟར་ལ་སྲུང་རྒྱུར་དང་ཤོད་ “རང་བཅོན” གྱི་ཕྱིད་རྒྱུར་རྣམ་
 འགོད་ཕྱིད་པའི་བར་གྱི་འཐབ་ཚུད་དང་། ཞི་བའི་ཐོག་གས་དམངས་གཙོའི་
 བཅོས་བརྒྱུར་བུ་རྒྱ་བཅོན་ལེན་དང་ཤོད་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བྲན་
 ལམ་ལུགས་ལ་སྲུང་རྒྱུར་ཕྱིད་པའི་བར་གྱི་འཐབ་ཚུད། ལོ་རྒྱུག་བཅོས་བརྒྱུར་མི་
 བྱ་བ་དང་ཁུ་བརྟུ་ལྷགས་ཆེན་བུ་རྒྱ། མཐོ་རིམ་བཅོན་ལེན་དང་ཤོད་ཀྱི་མཐོ་
 རིམ་གྱི་སྒོ་སྒྲིགས་སང་རྒྱུའི་རང་རྒྱུག་བུ་རྒྱ། འོན་ཏེ་ཤོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་
 གི་མངོན་བཅི་རྒྱུག་འགལ་གྱིས་ཐོག་གས་རྒྱ་བཞི་རྒྱུག་བརྟུན་སྲུང་དམག་ལ་
 རྒྱབ་རྒྱུར་བྱས་ཏེ་རྒྱ་རྒྱུག་དང་། ལྟེང་ཆེན། ཆེ་མང་སོགས་སྲུ་བཅའ་རྒྱུད་བྱས་
 པའི་ཉེན་སྲུང་ཡན་ལག་རྩ་ལག་ལ་འཇམ་ཚོལ་བྱས་པ་དང་བཅིངས་འགོལ་
 དམག་མིའི་སྐྱེལ་འདྲེན་རྒྱུང་ས་འཁོར་རྩ་ལག་ལ་འཇམ་ཚོལ་བྱས་ཏེ་གོས་མཐུན་
 ལ་གཏོར་བཞེག་བཏང་བ་མ་ཟད་བཅིངས་འགོལ་དམག་མི་ཤོད་ནས་ཕྱིར་
 འཕུད་གཏོར་བའི་རེ་ངན་བཅངས་པའི་བར་གྱི་འཐབ་ཚུད་སོགས་འདི་དག་
 ཚང་མར་ཞིབ་བདེན་གྱི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆའི་ཐོག་གས་ཁྲུང་ས་ཡོད་ལྟར་ཡོད་
 གྱི་དབྱེ་ཞིབ་དང་རྒྱས་བཤད་གནང་ཡོད་པས། བསྐྲགས་རྗེས་དུས་རིམ་འདིའི་
 ཤོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་དོ་སྟོན་ཟིང་འབྲུག་གི་འབྲུང་རྒྱུན་ལ་ཤེས་རྣམས་ཕྱིད་པར་
 བན་པ་ཆེན་པོ་ཡོད།

༢. རྒྱལ་ཡིག་ནང་ཡིག་རྩོམ་རྒྱུང་རིང་བའི་རྣམ་གསུང་དཔྱད་དཔྱད་གིས་
 “ལུ་མཐུད་དེ་ཞི་བའི་ཐོག་གས་ཤོད་ལ་བཅིངས་འགོལ་གཏོར་ཐབས་གྱི་རྒྱས་
 མཐུན་རྒྱུན་འབྲུངས་ཕྱིད་རྒྱུ” དང་། ལུ་མཐུད་དེ་མཐོ་རིམ་གྱི་འཐབ་ཚུགས་

གཅིག་གྱུར་ལས་དོན་སྲིལ་བ་མ་ཟད་ “ རྒྱ་ལའི་རྩ་ཚོགས་ལ་ངང་སྐྱུག་བྱ་རྒྱུ་དེ་
 དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་འདོན་རྒྱུ་ལོ། ” རྩེད་སྐྱོགས་བཅས་ལ་རྒྱས་བཤད་གནང་
 ཡོད། རྒྱ་ལའི་རྩ་ཚོགས་ལ་དུས་ཡུན་རིང་བོའི་ངང་སྐྱུག་བྱས་པ་བརྒྱད་རྒྱ་ཚེའི་
 བོད་རིགས་མི་དམངས་མང་ཚོགས་ལ་སློབ་གསོ་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་གཅེས་མཚོ་
 རིམ་མི་སྣ་མང་ཆེ་བའི་མི་སེམས་རང་སྐྱོགས་སུ་འགྲུག་པའི་དམིགས་ཡུལ་མདོན་
 གྱུར་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ༡༩༥༩ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༡༩ཉིན་བོད་ཀྱི་མཚོ་རིམ་ལོག་
 སྤྱོད་པས་ལྷ་ས་རྩ་རྒྱུང་ས་ཡོངས་རང་བཞིན་གྱི་དྲག་བོའི་རོ་ལོག་བྱིང་འཁྲུག་
 བསྐངས་ཏེ་ “ བོད་རང་བཅོན་ ” ཡིན་པའི་བྱུང་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཤིང་།
 ༡༩༥༩ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༢༠ཉིན་དེད་སྐྱོགས་ཀྱིས་འུ་ཐུག་སློབ་སྡེ་བོད་རྩ་རོ་ལོག་
 བྱིང་འཁྲུག་ཞོད་འཇགས་སུ་བཏང་བ་དང་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་བྱས་
 རྗེས་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཚེའི་ངལ་རྩོལ་མང་ཚོགས་དང་རྒྱལ་གཅེས་མི་སྣ་ཚོས་གཅིག་
 མཚུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་ཀྱང་གོ་གྲངས་ཁྲོད་ཏང་དང་གྲུང་གོ་མི་དམངས་
 བཅེངས་འགོལ་དམག་གི་སྐྱོགས་སུ་ལངས་པ་དང་། རོ་ལོག་བྱིང་འཁྲུག་ལ་རོ་
 ཚོལ་དང་ཁལ་འུ་ལག་ལ་རོ་ཚོལ། དེ་བཞིན་བྲན་གཡོག་ལ་རོ་ཚོལ་བཅས་ཀྱི་
 དར་ཆམ་ཚོན་བོར་བསྐྱེད་ཏེ་གྲུང་གྲུང་བོད་རྒྱུང་ས་ལས་ཞུའི་གཅིག་གྱུར་འགོ་
 འཛིན་འོག་ཚ་ཚ་འུར་འུར་ངང་ནས་རོ་ལོག་བྱིང་འཁྲུག་ཞོད་འཇགས་དང་
 དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་སྲིལ་བ་མ་ཟད། ལོ་གསུམ་ནང་ཚུན་དུ་རྒྱབས་
 ཚེན་གྱི་ཞུན་ཡོངས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཡོད།

༣. ཚོལ་ཡིག་ནང་མདོན་གསལ་དོད་བོའི་རྣམས་བོད་ཞི་བས་བཅིངས་
 འགོལ་བཏང་ཚུན་གྱི་ལས་དོན་ལག་གི་གྲུབ་འབྲས་ལས་ལེན་གནང་ཡོད་པ་དང་།
 མའོ་གྲུའུ་ཞི་དང་གྲུ་ཅུང་ལི་ཡིས་ངང་རྒྱུད་རིང་བོའི་སྐོ་ནས་རྒྱ་ལའི་དང་དེ་

བཞིན་ཚོགས་པར་ཚུར་སྐྱུག་བྱས་པའི་བརྗེད་རིམ་ལ་ཞིབ་ཅིང་ཕྱ་བའི་རྒྱས་
བཤད་གནང་ཡོད་ལ་རྟོག་འདོད་ཆེ་ཞིང་ཞིབ་ཚགས་སྐོར་ནས་རྒྱ་ལའི་ཡིས་གྲས་
མཐུན་ལ་བརྩེ་འདོག་ཞུས་པ་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རོ་ལོག་པའི་རྟོག་
འདོད་གི་བྱུང་རིམ་བཅས་ལ་རྒྱས་བཤད་གནང་ཡོད།

༤ རོ་རྒྱས་དབྱེད་གཞིར་འདོན་ནས་ཚོམ་ཡིག་ནང་བོད་ཀྱི་དྲག་པོའི་རོ་
ལོག་ཟིང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སུ་བཏང་བའི་གཙུག་པོའི་གཡུལ་འགྲེད་ཁག་
བརྗོད་སྐབས་གཡུལ་འགྲེད་སོ་སོའི་བྱུང་ཚེས་གཙུག་པོར་འདོན་ཏེ་གཡུལ་འགྲེད་
མི་རེ་རོ་རེའི་ཉམས་ཚུང་ཕྱོགས་བརྗོད་ཀྱི་གཙུག་པོར་བཟུང་ཡོད་པ་དཔེར་
ག།

རྩ་སའི་གཡུལ་འགྲེད། ཚོད་འདོན་དང་བཟོད་རྫོམ་དམིགས་སུ་བཀར་
བ་དང་། སེམས་ཐག་གཙང་བཅད་ཀྱིས་མེ་མདའ་ཨང་དང་པོ་དེ་མི་རྒྱུག་པ།
ཉུང་བས་མང་བ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ། གཅིག་བསྐྱུས་ཐོག་གར་དགོས་དམག་
ལྷགས་བེད་སྤྱད་དེ་རེ་རེ་བཞིན་གཏོར་བ། རིག་དངོས་དང་གནའ་ལྷལ་ལ་སྤྱང་
སྦྱོབ་བྱེད་པ། མཐའ་བསྐྱོར་བ་ལས་མི་རྒྱུག་པ། མཐ་མྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཐབས་སྤེལ་
བ། ཞི་བའི་མགོ་འདོགས་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་གཏོར་བ་བཅས་ཀྱི་ཉམས་ཚུང་
དང་།

རྩ་ཁའི་གཡུལ་འགྲེད། རྩ་ཁའི་དྲག་པོའི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་པའི་རྒྱས་
ཚང་ཡིན་པས་གཙུག་པོ་ཡང་དམག་ལྷགས་ཆེ་ཐག་ཚོད་གཅིག་བསྐྱུས་བྱ་རྒྱ་དང་།
དབྱེད་བཞོས་དུབ་འདོད་བྱ་རྒྱ། རྩ་བརྒྱུབ་ནས་འདོན་བཟུང་བྱ་རྒྱ་བཅས་དང་
དེ་རྗེས་རེ་རེ་བཞིན་གཏོར་རྒྱ་དང་། མང་ཚོགས་སྐུལ་སྤོང་བྱ་རྒྱ། མཐ་མྱིད་ཀྱི་
ཚུར་འབྲུག་བྱ་རྒྱ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཞོད་འཇགས་གཏོར་རྒྱ་དང་ཕྱོགས་

གཞན་ཞིག་ནས་བཅོས་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུ། ས་ཁུལ་ཞིག་ཞོད་འཇགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ་
 དང་ས་ཁུལ་ཞིག་སྲ་བརྟན་དུ་གཏོང་རྒྱུ། གང་མཚུགས་ཏང་ཙུ་འཇུགས་སྐྱར་
 གསོ་བྱ་རྒྱུ། ཏང་སྲིད་དམག་གསུམ་གྱི་འགོ་བློད་གཅིག་འཛིན་ལག་བརྟན་བྱ་
 རྒྱུ། ཞིང་པའི་མཐུན་ཚོགས་དང་སྲིད་དབང་འཇུགས་རྒྱ་བཅས་མངོན་གསལ་
 དུ་བྱས་རྗེས་སྐྱར་ཡང་ས་ཁུལ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སྲོལ་བའི་ཉམས་ཚུངས་།

སྐད་ཅེ་ཁ་དང་གནམ་མཚོའི་གཡུལ་འགྲེད། འཕྲོག་ཁུལ་གྱི་རྩོམ་གྲིང་
 འཇུག་ཞོད་འཇགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ་ཡང་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་ཆེ་བས་ཆབ་སྲིད་གྱི་ཚོར་
 འགྲུག་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་ཁར་དམག་དོན་གྱི་རུང་རྟེན་དང་ཟུང་འབྲེལ་བྱས་ཡོད་
 ཅིང་། འཐབ་འཛིན་ནང་སྡོད་ལ་མཐའ་ནས་བརྐྱར་ཏེ་འཕོད་འགྲུག་བྱེད་པ་
 དང་། དག་པོས་འགོག་རྒྱུ་མ་བྱས་ཚེ་དེད་ཚུགས་ནས་མི་མདའ་མི་རྒྱལ་པ།
 མི་མདའ་མ་འབྲེལ་བའི་མིར་མི་མདའ་མི་རྒྱལ་པ། ཆན་བྱིས་བྱང་གསུམ་ལ་མི་
 མདའ་མི་རྒྱལ་པ་བཅས་བྱས་ཡོད། འཕྲོག་ཁུལ་གྱི་བཅོས་བསྐྱར་ཡང་འཕྲོག་པ་
 གྲུ་པ་དང་རྒྱལ་པ་བདག་གཉིས་ཀར་ཕན་པ་དང་། གུལ་རིམ་མི་དབྱེ་བ།
 རྒྱལ་པ་ཐོག་ལ་སྤྱང་རྒྱུ་བྱ་རྒྱུ། ཐོན་སྐྱོད་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་སྟེ་མི་དམངས་ཀྱི་
 འཚོ་བ་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱ་བཅས་ལག་བརྟན་བྱས་པའི་ཉམས་ཚུངས་།

ཚོས་ལྷགས་དང་དགོན་སྡེའི་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་གཙོ་
 གནད་ནི་རྒྱལ་པ་གཅིག་ནས་རྩོམ་གྲིང་འཇུག་དང་བཀག་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་
 གྱིད་མིགས་བསལ་དབང་ཆ་ཐག་གཅོད་བྱས་ཐོག་ཚོས་སྲིད་ཐ་དང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་
 དམིགས་སུ་བཀར་བ་དང་། རྒྱལ་པ་གཞན་ཞིག་ནས་ཚོས་དང་རང་མོས་རྒྱུ་
 འབྲོངས་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པ་གཅིག་ཁྲིམས་སྤྱང་གི་དགོན་སྡེ་དང་། ཚོས་རྒྱལ་པ་གྱི་རྒྱལ་
 གཅིག་མི་སྒྲ། སེར་མོ་བ་བཅས་ལ་སྤྱང་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཉམས་ཚུངས་ཐོགས་རེད།

བོད་ཀྱི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སྤྱ་བཏང་བའི་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་
 ཉམས་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་གཡུལ་འབྱེད་ཨང་དང་པོ་དང་། གཉིས་
 པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་བཅས་དང་། མངའ་རིས་དང་ཚབ་མདོའི་རྫོང་སྤྱི་
 རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སྤྱ་བཏང་བ་ཚང་མར་སོ་སོའི་བྱུང་ཚུལ་ལྡན་
 ཡོད་ཅིང་། ཚུལ་ཡིག་ནང་རེ་རེ་བཞིན་སྤྱོད་པ་བསྐྱུ་ཚོགས་ཚོགས་ལྟས་བཤད་
 གནང་འདུག

༥ ཚུལ་ཡིག་ལ་ཆགས་སྤང་གསལ་འབྱེད་དང་མཇའ་སེམས་ཚོལ་མེད་
 གྱི་བྱུང་ཚུལ་ལྡན་པ།

ཨ་རི་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་གཅོས་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་དམར་འཛིན་
 རྫོབས་ལྷགས་དང་ཐའེ་དབན་གོ་མི་ཏང་ལོག་རྒྱུད་ཤོག་ཁག་གིས་བོད་ “ རང་
 བཅོན་” རྒྱལ་འགོད་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་མཁྲིགས་བརྒྱུད་ལོག་རྒྱུད་རྫོབས་ལྷགས་
 ལ་རྒྱབ་རྫོར་བྱས་ཏེ་བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བཟོ་ལམ་ལྷགས་རི་སྤྱིད་བར་
 ཏུ་གནས་པའི་རེ་དན་བཅངས་པ་དང་། ཞིང་བུན་བདག་པོས་བོད་ཀྱི་རལ་
 ཚུལ་མི་དམངས་ལ་ཡང་བའི་བཅོར་གཞོན་བྱས་པ་དང་དྲག་པོའི་རོ་ལོག་ཟིང་
 འབྲུག་པས་གང་སར་བཅོན་གཡེམ་སྤྱིག་གསོད་ཚོགས་ནས་བོད་རིགས་མང་
 ཚོགས་ལ་མནར་གཅོད་དང་དམར་གསོད་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་ནག་ཉེས་ཚེན་པོ་
 བཅའ་མཁར་མི་ཤོད་བ་ཚང་མར་སྤྱིང་རྗེ་མེད་པའི་རྫོན་ནས་ཐེར་འདོན་དང་ལུན་
 འབྱེན་གནང་ཡོད་ལ་དྲག་པོའི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་པའི་བསྐྱེད་ཏུ་གཟིང་བའི་
 བྱ་རྒྱུད་དང་རྟ་བས་མི་བཟོད་པའི་སྤྱིག་རྒྱུད་ཁག་གཅིག་སྤྱོད་པ་བསྐྱུ་བྱས་ཏེ་
 བསྐྱེད་གནང་ཡོད་པས་རྫོ་རྫོ་འབྱེད་པའི་སུ་ལུས་ཚེན་པོ་ལྡན་ཡོད།

བོད་ཀྱི་དྲག་པོའི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སྤྱ་བཏང་བར་ལྷགས་

མ་ཁན་གྱི་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གི་དམག་དཔུང་ལག་དང་། ལྷོ་
 གཅིག་སེམས་གཅིག་གིས་བོད་རིགས་མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་མ་ཁན་
 ལས་བྱེད་པ་དང་ལས་དོན་མི་སྣ་ཡོངས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་བོད་རྒྱལ་འཛུགས་སྐྱབ་
 དང་མཐའ་མཚམས་བྱིམ་དུ་བཅེས་པའི་དབའ་བོའི་མཚན་རྟེན་དང་། བོད་གྱི་
 ངལ་རྩལ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་དང་། ལྷིང་རྟོབས་ཆེ་བ། གྲུང་གོ་
 གྲུང་ཁམ་ཉང་ལ་དགའ་ཞེན་བྱེད་པ། མའོ་གུའུ་ཞིར་དགའ་ཞེན་བྱེད་པ།
 བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལ་དགའ་ཞེན་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་བསམ་པའི་རྣམ་པ་ཚང་
 མར་བརྟོད་པ་གང་ཐུབ་འབྲུལ་གནང་འདུག

ཚཱ་ཡིག་གི་ཚིག་སྐྱར་དོན་དེལ་བ་དང་སྐད་ཆ་གསོན་ཉམས་དོད་པ།
 དམག་འཐབ་གྱི་ཁོར་ཡུག་མང་པོ་ཞིག་དང་། རོ་ལོག་རྒྱུ་པའི་གདུག་རྩུབ་
 དང་ཉེས་སྦྱོད། དེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་གི་མཚོ་གཉིས་བྱེད་སྤངས་དང་སྐད་ཆ་
 ཤོད་རྩལ་ཚང་མ་གསོན་ཉམས་དོད་པོས་བྲིས་གནང་འདུག

ཚཱ་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཐུན་སྲུང་ཚོགས་པ། གནས་རྩལ་
 ཆེ་ཆུང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་ཚང་མ་དོན་དོས་ལ་གཞི་འདོན་པ་དང་དབྱེད་
 གཞིའི་རྒྱ་ཚར་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་ཡོད་པ་མ་ཟད་དུས་ཚོད་དང་། ས་གནས།
 ཡོང་ལུགས་ཡོང་སྤངས་བཅས་ཚང་མ་ཁ་ལ་གསལ་སོར་བྲིས་གནང་འདུག་པས།
 བསྐྲུགས་རྗེས་མི་སེམས་ཡི་རང་དགོས་པ་ཞིག་འདུག

ཤོང་གསལ་ལ་སྤྱོད་སྲུང་བསྐྱེད་བྱས་ནས་བཤད་ན། ངའི་བསམ་པར་ལྷོ་
 མཐུན་ཡང་དབྱེ་གེར་གྱི་《 ༡༩༥༩ ལོའི་བོད་ཀྱི་དྲག་པོའི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་
 ཞོད་འཇགས་སུ་བཏང་བའི་གནས་རྩལ་དོ་མ་འགོད་པ་ 》 ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་
 འདིར་ལུང་གོ་རིམ་ལྡན་པ་དང་། ཆ་ཚང་བ། ལྱི་རོལ་ཡུལ་དང་མཐུན་པ་

བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དུས་རིམ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཚུགས་
བསྐྱེས་ཀྱིས་དབྱུང་བརྗོད་གནང་ཡོད་པས་བོད་ཀྱི་དེང་དུས་ཤིག་ཚོགས་རིང་
ལུགས་འཛུགས་སྐྱེད་བྱ་གཞག་ལ་དབྱུང་གཞིའི་མེ་ལང་དུ་འཛིན་པའི་ཉམས་
ཚུང་མཁོ་འདོན་བྱེད་ཐུབ་པ་མ་ཟད། དམག་དབྱང་ལ་སྐྱེས་རྒྱུ་གི་སྐྱབ་གསོ་
དང་བོད་རྒྱུངས་ཚན་གསུམ་གྱི་དཀའ་སྤྱད་འབད་བརྗོད་དང་། དཀའ་ངལ་ལ་མི་
འཛེམ་པ། ཤི་རྒྱུར་མི་སྐྱེ་བ་བཅས་ཀྱི་སྤྱིར་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་གཏོང་བའི་ཚ་
ཚེའི་དབྱུང་གཞིའི་རྒྱ་ཚལ་དང་བོད་ཀྱི་གསར་བརྗེའི་བྱ་གཞག་ཆེད་ལྷན་མཉམ་
རང་སྐྱོད་སྐྱོས་བཏང་བྱས་པའི་སྐྱོན་གསེགས་དཔལ་ལོ་ཚོར་ཡང་བསམ་པའི་
ཐོག་གི་ཐུགས་གསོས་ཤིག་ཀྱང་རེད། དེར་བརྟེན་སློམ་ཐུན་ཡང་དབྱི་ཤེན་གྱིས་
ཚོམ་ཡིག་འདི་གུས་པར་བསྐྱར་ཏེ་དབྱུང་སྐྱོད་བྱེད་པ་དང་སྤྱིར་གཞི་བྱིས་དགོས་
པའི་རེ་འདུན་གནང་སྐབས། ངས་དེ་མ་ཉིད་དུ་མོས་མཐུན་བྱས་པ་ཡིན།
སྐྱོད་པ་པོ་ཚོས་ཚོམ་འདིར་གཟབ་མོའི་ལྷ་སྐྱོད་གནང་རོགས་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

འག་བརྗོད།

༡༩༥༩ལོའི་ཟླ་༣ཚེས་༡༠ཉིན། བོད་ཀྱི་མཚོ་རིམ་ལོག་རྒྱུད་ཏུ་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་བོད་ཞི་བའི་བཅའ་ཁྲིམ་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱུའི་སྐོར་གྱི་《གོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་》ཚིག་མེད་རྟོག་རྩལ་དུ་བཏང་ཐོག་མདོན་སྲུང་མཚོ་མེད་ཀྱིས་མེས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དུ་གཏོང་རྒྱ་དང་། བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བཟ་ལམ་ལུགས་ལ་སྲུང་རྒྱོང་བྱ་རྒྱ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་ལ་རྟོག་བྱ་རྒྱ་བཅས་ལ་དམིགས་པའི་ལྷ་ས་ལྷེ་གནས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུད་སྡེ་ཡོངས་རང་བཞིན་གྱི་དྲག་པོའི་རྟོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་བསྐྱངས་ཡོད་པ་རེད།

ཟླ་༣ཚེས་༡༩ཉིན་གྱི་མཚོ་མོར། ལྷ་སར་བསྐྱོད་པའི་དྲག་པོའི་རྟོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་པས་སྐོ་བུར་དུ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ལྷ་སར་བཅའ་རྒྱུད་བྱས་པའི་དམག་དཔུང་ལ་སྐོ་ཀུན་ནས་དཔུང་འབྲུག་བྱས་པ་རེད། ཟླ་༣ཚེས་༢༠ཉིན་གྱི་ཚུ་ཚོད་༡༠པར་བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་དམག་དཔུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་རྟོ་ལོག་པའི་ཏུ་ཚོགས་ལ་དྲག་བཏུལ་བྱས་ཡོད་ཅིང་། མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཀྱང་བོད་རིགས་རྒྱལ་གཅེས་མི་རྣམས་དང་། སེར་མོ་བ། མང་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་བྱགས་ཚེའི་གཞིགས་འདེགས་འོག་ཉིན་གཉིས་ལྷག་ཅུ་མེད་ཀྱི་དམག་འབབ་བྱས་པ་བརྒྱུད་ལྷ་ས་ཀྱི་རྩེ་ལྱོད་ལྱོག་ཟིང་འབྲུག་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཆ་མེད་བཅོས་པ་རེད།

རྟོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སུ་གཏོང་རིང་ནང་ད་ནི་གཡུལ་འགྲེད་བཀོད་འདོམས་ཁང་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་མིག་མཚོང་ལག་ཟིན་ཐོག་ནས་ལྷ་སའི་གཡུལ་འགྲེད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཚང་མ་ལྷུངས་སུ་བ་བྱུང་། དེ་རྗེས་སྐར་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་བསྐྱེད་བྱས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཕྱིར་དུན་ལོགས་རྒྱིག་བྱས་པ་གཤམ་དུ་གསལ་བ་ཡང་དུས་རིམ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འབྲུག་གནང་མཁན་ཚོར་དཔུང་གཞིའི་ཁུལ་དུ་མཁོ་འདོན་བྱས་པ་ཡིན།

དཀར་ཆག

- སྲིང་གཞི། དབྱིན་སྤྲུ་ཐང་། (1)
- ཐོད་ཀྱི་དབང་སྐྱུར་དུ་ཚོགས་ཀྱིས་ཐོད་ཀྱི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་རྒྱས་འགོད་
བྱས་ནས་དུས་ལུན་རིང་པོ་སོང་བ། (1)
- རྒྱ་ལས་ཐོད་དམག་ལུལ་ཁང་དུ་རྫོགས་གར་བརྟུ་རྒྱུའི་རེ་བ་བཏོན་པ་ནས་
བརྗོད་འགོ་རྒྱུགས་པ། (116)
- རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་པས་ལྷ་སར་སླེལ་བའི་བྱེད་སློབ་གཙོ་བོ། (132)
- ལྷ་སའི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་གཏོང་རྒྱུའི་སྐོར་གྱི་ཉང་གྲུང་
དབྱང་གི་མཚན་ཚུགས། (152)
- རྒྱ་ལའི་སྐྱམ་ཐོས་ཐོས་དུ་སོང་བའི་བརྒྱུད་རིམ། (167)
- རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་པས་ཚུན་ཡོངས་ནས་དུག་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུར་ཚོལ་བྱས་པ།
..... (212)
- ལྷ་སའི་རོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་ཞོད་འཇགས་སུ་བཏང་བའི་དམག་འཐབ་
ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ། (229)
- ཚུགས་གཅིག་ནས་ཞོད་འཇགས་སུ་བཏང་བ་དང་ཚུགས་གཞན་ཞིག་
ནས་བཙོས་བསྐྱུར་བྱས་པས་ཐོད་མི་དམངས་ལ་གསར་སྐྱེས་ཐོབ་པ། (261)

ཐོད་ཀྱི་དབང་ལྷན་ཏུ་ཚོགས་ཀྱིས་ཐོད་ཀྱི་
 རང་ལོག་གི་འབྲུག་རྒྱལ་འགོད་བྱས་
 བས་ཏུས་ཡུན་རིང་ལོ་མང་བ།

ཐོད་རྫོང་ས་ནི་ལེས་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་ནང་ནས་ཁ་བྱལ་ཐབས་མེད་པའི་
 ཚ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ནས་བཟུང་དངོས་སུ་ཤུང་དབྱེད་སྲིད་
 དབང་གི་སྲིད་འཛིན་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་ཡོད། ཐོད་མི་རིགས་ནི་ཤུང་གོའི་
 ཡུན་རིང་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་མི་རིགས་གཅིག་ཡིན་པས་རྒྱལ་ནང་མི་རིགས་གཞན་
 དང་གཅིག་མཚུངས་སུ་ང་ཚོའི་རྒྱབ་ས་ཚེན་ལེས་རྒྱལ་གྱི་གསར་སྐྱེད་དང་འཕེལ་
 རྒྱས་ཐད་གལ་ཚེའི་ལེགས་སྐྱོས་འབྲུག་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཉེ་རབས་སུ་
 བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཅོན་འཇུག་བྱས་པའི་རྒྱུ་དང་། ཚིང་རྒྱལ་རབས་
 དང་གོ་མིན་ཏང་གི་དྲུག་ལྷན་གྱིས་མི་རིགས་གཞན་གཞོན་དང་མི་རིགས་འབྲེལ་
 ལམ་གཅོད་པའི་སྲིད་ཇུས་ལེད་རྫོང་བྱས་པའི་རྒྱུ་དང་དེ་བཞིན་ཐོད་ཀྱི་དབང་
 ལྷན་ཏུ་ཚོགས་ཀྱིས་ལུ་མཐུན་དེ་ཚོས་སྲིད་ལུང་འབྲེལ་གྱི་བཀག་བཀོད་རྒྱུ་
 འཛིན་ཁིང་བྲན་ལམ་ལུགས་རྒྱུ་འགྲོངས་བྱས་ཐོག་ནང་ཏུ་མི་དམངས་བྲན་ཏུ་
 བཀོལ་བ་དང་སྲིད་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་རྒྱབ་བཅོལ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ལོགས་
 ཀྱིས་ཐོད་འདི་ཏུས་ཡུན་རིང་པོར་ལྷན་ལྷན་དང་། དབུལ་ཕོངས། རྗེས་སུས་
 བཅོས་ཀྱི་གཡང་རོང་ཏུ་སྐྱེད་བ་རེད། ཤུང་རྒྱ་མི་དམངས་སྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
 དབུ་བརྟེས་རྗེས་ཐོད་ཏུ་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་མདོན་ལྷན་ལྷན་ཡོད་ཅིང་།

ཏུས་དེ་ནས་བཟུང་གྲུང་དབྱུང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་ལ་སྐྱབས་ཕྱི
 གསུམ་དུ་འཛོལ་པའི་སྲིད་ཏུས་ནི་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་རྒྱུ་འཕྲོང་ས་ཕྱ་རྒྱ་དང་།
 མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་དང་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་ལ་གྲུང་རྒྱུང་བྱ་རྒྱ། རིམ་པས་
 མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་རྒྱུང་མངོན་གྱུར་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱ། རིམ་པས་དམངས་
 གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་མངོན་གྱུར་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱ་བཅས་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་འདི་
 ཉིད་མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་བོད་གསར་དུ་རྒྱུར་བཞོན་བྱ་རྒྱ་དེ་རེད། རྒྱའི་
 སྲིད་ཏུས་འདི་ནས་འགོ་རྒྱུགས་ཏེ། ༡༩༥༡ལོའི་ལྷ་པ་ཕཙོས་འཕྲིན་གྱི་
 《གྲུང་དབྱུང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་
 བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགོ་ལ་འབྱུང་བའམ་རྒྱུ་གྲོས་མཐུན་》ནང་ཁ་གསལ་
 བོད་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་རང་འགྲུལ་ཐོག་བཅོས་བསྐྱར་བྱ་དགོས་པ་
 དང་བོད་ཀྱི་ས་གནས་དམག་དཔུང་དེ་རིམ་བཞིན་མི་དམངས་བཅིངས་འགོ་ལ་
 དམག་དུ་བཅོས་སྦྲིག་བྱ་དགོས་པ་གཏན་འཁེབས་གནང་ཡོད། མ་གཞི་འདི་
 འདྲ་ཡིན་ཡང་བོད་ས་གནས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་བྱང་ཚོས་ལ་གཞིགས་ཏེ་གྲུང་
 དབྱུང་གི་སྐྱབས་ཕྱི་གསུམ་གྱི་མཛེད་སྲོལ་ནི་དུར་བཙོན་ཚེན་པོས་མི་རིགས་
 མཐུན་སྦྲིལ་ལ་ལྷགས་རྒྱུན་བརྒྱབ་ནས་མི་རིགས་འཁོབ་འགྲམ་མེད་པ་བརྩོ་རྒྱ་དེ་
 ཡིན་ཅིང་། བཅོས་བསྐྱར་གནས་ཚུལ་ཐད་ལ་དུས་ལུན་རིང་པོར་འགྱུར་བ་མི་
 གཏོང་བར་ངང་རྒྱུད་རིང་པོས་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣའི་གོ་རྟོགས་སང་རྒྱ་སྐྱུག་
 བསྐྱེད་དེ་རང་འགྲུལ་ཐོག་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་བཙོན་ལེན་བྱེད་པ་
 དང་། བོད་ཀྱི་སྐར་ཡོད་ཚབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ཐད་ལ་རྒྱ་ལའི་སླམ་འི་སྐར་ཡོད་
 ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་འགན་དབང་། དགོན་སྡེའི་ཡོང་འབབ་སོགས་ལ་གྲུང་དབྱུང་
 གིས་འགྱུར་བ་རྩ་བ་ནས་བཏང་མེད། རིམ་ཁག་གི་དགོ་འདུན་དང་དཔོན་

རིགས་ཀྱང་སྐར་བཞིན་རང་སོའི་ལས་འགན་འཁུར་ཡོད་པ། དེ་སྔོན་བཅོམ་
 རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་གོ་མིན་ཉང་ལ་ཉེ་བའི་དཔོན་རིགས་ཚོས་གལ་སྲིད་བཅོམ་
 རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་གོ་མིན་ཉང་དང་འབྲེལ་བ་གཅོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་བཟུན་
 པ་ཡིན་ན། གྲུང་དབྱེད་གིས་ཀྱང་སྔོན་བྱས་ལ་རྩད་གཅོད་མི་བྱ་བར་ཁོ་ཚོ་ལྷ་
 མཐུད་དེ་ལས་འགན་འཁུར་དུ་བརྟུག་པ། ཐ་ན་ཞི་བའི་བཅོངས་འགོལ་བཏང་
 ཚར་རྗེས་ད་དུང་ལྷ་མཐུད་དེ་གསར་བརྗེས་ངོ་ལོག་བྱ་སྤྱོད་སྲེལ་མཁམ་གྱི་མི་
 ལྗར་ཡང་གྲུང་དབྱེད་གིས་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ལ་འགན་སྲུང་དེ་ཉེས་པ་
 འགལ་དུ་རྟུག་པ་ལས་ཐད་ཀར་ཁྲིམས་གཅོད་བྱས་མེད། གྲུང་དབྱེད་གིས་འདི་
 ལྷ་བུའི་ངང་སྐྱུག་དང་གྲུ་ཡངས་བའི་སྲིད་རྒྱུ་ལེད་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡང་ཐད་
 དེ་མེས་རྒྱལ་གྱི་གཅིག་གྱུར་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་གཅོད་པར་འཛིན་ཏེ་བོད་ས་
 གནས་སྲིད་གཞུང་དང་མཐོ་རིམ་མི་ལྗར་བསམ་སྒོ་གཏོང་བའི་དུས་ཚོད་གང་
 མང་ཡོང་ཆེད་ཡིན། ༡༩༥༧ལོའི་ཟླ་༤པར་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་
 སོས་མོལ་གང་ལེགས་བྱས་པ་བརྒྱུད་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་གྲ་སྒྲིག་ཏུ་ཡོན་ལྷན་
 ཁང་བཅུགས་པ་དང་འུ་ལའི་སྐྱམས་ཀྱང་རེན་ཏུ་ཡོན་དང་། པཎ་ཆེན་གྱིས་
 ཀྱང་རེན་ཏུ་ཡོན་སྐྱ་གཞོན་ཨང་དང་པོ། གྲང་གོ་རྣམས་ཀྱང་རེན་ཏུ་ཡོན་སྐྱ་
 གཞོན་ཨང་གཉིས་པ། ང་ལོད་ངག་དབང་འཛིགས་མེད་གྱིས་དུང་སྤྱི་བཅས་གྱི་
 འགན་བཞེས་ཡོད། ༡༩༥༦ལོའི་ཟླ་༤ ཚེས་༡༨ཉིན། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
 གྲ་སྒྲིག་ཏུ་ལྷན་དབུ་བརྟེན་གིང་འུ་ལའི་སྐྱམས་འགོ་རྒྱུགས་གསུང་བཤད་གནང་
 བ་དང་། གྲུང་གྲུང་གྲུང་དབྱེད་གི་འཐུས་མི་དང་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ལུགས་ཁང་གི་ཚུང་
 ལི་སྐྱ་གཞོན། གྲུང་དབྱེད་སྐྱེའོ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ཡིན་པའི་ཁོར་
 དབྱི་ཡིས་གྲུང་གོ་གྲུང་ཁོར་ཉང་གྲུང་དབྱེད་ཏུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་། གྲུང་

